

Rotterdam / Pact op Zuid / team jeugd, onderwijs en opvoeding
A4 met informatie t.b.v. de startconferentie van het project
'nieuwe coalities voor de wijk' op 14 september

Korte schets van de problematiek in Rotterdam Zuid

- Bewoners zijn ontevreden, Zuid heeft een imagoprobleem
- Er is te weinig identiteit

Gevolg:

- Vertrek van middeninkomens
- Hoge werkloosheid / lage opleiding
- Zuid verkeert 'op de grens'

Speerpunten van de aanpak

1: Centrum voor Jeugd en Gezin; ook voor 18 – 23 jaar: JONG XL
Het doel is door te pakken op het concept van operatie JONG en dit te operationaliseren in een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG):

2: Hele-dag-school (Brede School en dagarrangementen)

3: Voortijdig Schoolverlaten (VSV), accepteer geen uitval! (topprioriteit)

Wie zijn er bij betrokken

Leonard Geluk, CDA Wethouder Jeugd, Gezin en Onderwijs
Rob Kerstens, Directeur Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs, OCW
Steven van Eijck, Commissaris jeugd en jongerenbeleid
Piet Hein Donner, Minister van Justitie

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

- "Dark number" (jongeren buiten beeld) wordt zichtbaar, Eerste leerbedrijven in kansenzones?, Wet op het Jongerenloket?
- Snel Jeugd Signaal en Stedelijke Instrument Sluitende Aanpak zijn gekoppeld.
- Overeenstemming tussen partijen over wijzigingen in wet- en regelgeving.

Aanpak

- Stap 1: Het in kaart brengen van de precieze problemen
- Stap 2: Inventariseren van oplossingsrichtingen
- Stap 3: Keuze voor oplossingsrichting door het adoptieteam
- Stap 4: Realisatie van de gekozen oplossingsrichting door het adoptieteam

TOELICHTING

Aanleiding voor het project 'nieuwe coalities voor de wijk'

Waarom?

Als gevolg van de geconcentreerde aanwezigheid van vele maatschappelijke problemen in de achterstandswijken staat de kwaliteit van het leven onder druk. Vanuit diverse invalshoeken wordt gewerkt aan het verbeteren van deze wijken: verbeteren van woningen en woonomgeving, voorzieningen in de wijk, tegengaan van schooluitval en criminaliteit, vergroten van mogelijkheden tot werk, participatie, integratie, etc. Beslissingen die de leefbaarheid in wijken raken, worden op veel verschillende niveaus en door verschillende partijen genomen. Met de beste intenties werken partijen daardoor soms langs elkaar heen of zelfs tegen elkaar in. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben voor de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken.

Hoe?

In het project 'Nieuwe coalities voor de wijk' hebben lokale partijen samen met het Rijk, 13 aandachtswijken gekozen, waarin nieuwe coalities gestalte krijgen. Coalities die gezamenlijk kunnen komen tot aanpakken die niet hun oorsprong hebben in de logica van instituties maar die met inspiratie, energie en resultaatgerichtheid op zoek gaan naar aanpakken die werken. Centrale vraag in de zoektocht van deze nieuwe coalities is: **Wat maakt het verschil?** Kernwoorden in deze zoektocht zijn: ontkokerde aanpak, van klein naar groot, kabinetsbreed, tempo, impact op de werkwijze van de overheid, nieuwe samenwerkingsverbanden die verandering brengen, gebruik maken van elkaars expertise en netwerken, concrete resultaten.

Aanpak

Voor elk van de 13 wijken zijn adoptieteams samengesteld. Deze adoptieteams bestaan uit een directeur-generaal, een wethouder van de gemeente waarin de wijk ligt en een onafhankelijk deskundige. De leden van de adoptieteams zetten zich in op het bereiken van concrete resultaten op 1 mei 2007 door:

- o Het inzetten van hun netwerken om nieuwe partners te laten aansluiten bij de 'nieuwe coalitie'
- o Het inbrengen van hun deskundigheid, zicht geven op concrete zaken die 'het verschil kunnen maken'.
- o Inspiratie en energie geven aan het zoekproces naar 'Wat het verschil maakt'.
- o Meedenken om obstakels als knellende regelgeving, institutionele kaders te overwinnen.

Het adoptieteam van Rotterdam Pact op Zuid / team jeugd, onderwijs en opvoeding

Leonard Geluk, CDA Wethouder Jeugd, Gezin en Onderwijs
Rob Kerstens, Directeur Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs, OCW
Steven van Eijck, Commissaris jeugd en jongerenbeleid
Piet Hein Donner, Minister van Justitie

Korte schets van de problematiek Rotterdam Zuid

Pact op Zuid heeft betrekking op Rotterdam Zuid, meer specifiek de deelgemeenten Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Fysiek is de focus in het Pact vooral gericht zijn op de herstructureringswijken. Verder verschilt de aanpak per gebied: de ene wijk vraagt bijvoorbeeld om extra aandacht op het sociale vlak,

terwijl in een ander deel van Zuid de buitenruimte een extra impuls nodig heeft. Pact op Zuid heeft geen betrekking op Hoogvliet, dat ook deel uitmaakt van Rotterdam Zuid. In Hoogvliet is de herstructurering al verder gevorderd en verloopt het proces redelijk succesvol in verhouding tot de andere delen van Zuid.

Huidige en potentiële bewoners zijn ontevreden
Uit de Grote Woontest komt naar voren dat Zuid haar aantrekkingskracht op de huidige en potentiële bewoners verliest. De inwoners die Zuid hard nodig heeft, de sociaal-economische stijgers, willen het liefst rustig stedelijk wonen, in buurten met vooral eengezinswoningen en winkels. Daarbij vinden zij goede scholen in de buurt belangrijk. De huidige plannen komen deze wensen onvoldoende tegemoet. Het grootste deel van de geplande woningen bestaat niet uit eengezinswoningen maar uit appartementen. Naast de fysieke tekortkomingen van Zuid worden ook de sociale aspecten negatief beoordeeld in de Grote Woontest. Mensen leven langs elkaar heen en hebben het gevoel dat ze elkaar niet meer begrijpen. Het geringe contact en de beperkte mate van herkenning leidt tot een groeiende vervreemding.

Te weinig identiteit

Op Zuid onderscheiden de verschillende wijken zich onvoldoende van elkaar: ze hebben te weinig eigen identiteit. Bewoners willen dat 'hun wijk' een eigen gezicht heeft: een herkenbaar karakter dat qua voorzieningen en uitstraling past bij de eigen leefstijl en specifieke behoeften. Zuid is teveel een 'grijze eenheid', terwijl de bewoners behoefte hebben aan een diversiteit aan kleuren die elkaar versterken.

Pendrecht, Bloemhof en Hillesluis: slechtste jongetjes van de klas

Uit de Grote Woontest komt naar voren dat drie wijken op Zuid er het meest zorgwekkend voor staan: Pendrecht, Bloemhof en Hillesluis. Hier zijn de problemen als criminaliteit, hoge werkloosheid en sociale onrust het meest omvangrijk. Uit de Grote Woontest komen deze wijken ook als de minst geliefde woongebieden naar voren.

Speerpunten

1: Centrum voor Jeugd en Gezin; ook voor 18 – 23 jaar: JONG XL

Het doel is door te pakken op het concept van operatie JONG en dit te operationaliseren in een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG):

Er is in de beoogde situatie één loket voor jongeren en gezinnen is en er zo min mogelijk extern doorverwezen hoeft te worden: beetpakken, vasthouden en weer loslaten als zaken geregeld zijn. Een laagdrempelige one-stop-shop waar doorverwijzen geen regel is maar uitzondering is. Hiervoor zijn 4 sporen ingezet:

1. Het gezin en kind zijn bekend en in beeld: hiervoor moet wet- en regelgeving worden aangepast (ivm bv privacy)
2. We zoeken probleem gezinnen en jongeren op: hiervoor moet een project opgezet worden en menskracht zijn
3. Het CJG middelpunt van de belangstelling: de coalitiepartners moeten ervoor willen gaan
4. Jeugd is prioriteit van de politiek! door bijvoorbeeld een jeugdministerie zou dit duidelijk worden

2: Hele-dag-school (Brede School en dagarrangementen)

In het succesvol realiseren van de 'hele-dag-school', loopt Rotterdam tegen een aantal zaken aan:

- Rechtspositieregels rondom onderwijs en personeel;
- Ontbrekende voorschriften kinderopvang;
- Knelpunten rond gebruik gymzalen en inrichting klaslokalen;

- Toenemende geldstroom naar schoolbesturen waar de gemeente geen sturing op heeft;
- Huisvestingsknelpunten.

Om die problemen uit de weg te helpen moet er actie ondernomen worden:

- Conflicterende regelgeving aanpassen
- Eenduidige en vooral ook minder regels in de kinderopvang
- Regierol gemeente naar schoolbesturen versterken
- Regie onderwijs/jeugd in één hand

3: Voortijdig Schoolverlaten (VSV), accepteer geen uitval! (topprioriteit)

Voortijdig schoolverlaten vormt in Rotterdam een groot probleem; het laatst gemeten bruto percentage jongeren uit het onderwijs zonder MBO2- of Havo-niveau ligt op bijna 26 %. Het gemiddelde in Nederland is 16%. Maar de percentages in de deelgemeenten op Zuid ligt nog veel hoger dan het Nederlands of Rotterdams gemiddelde. Het lage opleidingsniveau vormt de belangrijkste verklarende factor voor de grote omvang van de jeugdwerkloosheid.

Knelpunten zijn:

- Er is sprake van een dubbele mismatch tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt voor jongeren: qua niveau en belangstelling.
- Jongeren vormen een 'vluchtige' groep: ze zijn niet gebonden aan de buurt, daarom doen zich veel verhuisbewegingen voor.
- Er is geschikt nieuw scholingsaanbod noodzakelijk. De gemeente investeert zoveel mogelijk in reguliere structuren en voorzieningen, en zet daarom bij voorkeur het reguliere onderwijs in. Toch is soms maatwerk nodig, dat gaat met hoge meerkosten gepaard.
- Extra probleem vormt de rijksregelgeving waardoor gemengde financiering vanuit SUWI- en onderwijsketen niet mogelijk is.
- Tenslotte vormt discriminatie op de arbeids- en stagemarkt voor veel allochtone jongeren een groot obstakel.

Oplossingsrichtingen:

- Intensieve vormen van leerplichthandhaving tot en met 18 jaar doorvoeren;
- Nader onderzoek is nodig naar omvang en aard 'dark number' van nu niet bekende/bereikte jongeren.
- Jongeren tussen 18 en 23 zonder startkwalificatie voor de arbeidsmarkt een participatieplicht opleggen, ook als ze (nog) geen gebruik maken van sociale voorzieningen.
- Aanpak combineren met economische ontwikkeling in gebied: dus leerbedrijven in kanszones.
- Studiekeuze beïnvloeden richting kansrijke sectoren door het verzamelen van arbeidsmarktinformatie verzamelen en het actief verspreiden ervan.
- Praktijkleren in vergaande mate doorvoeren.

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

- "Dark number" wordt zichtbaar, Eerste leerbedrijven in kanszones ?, Wet op het Jongerenloket?
- Snel Jeugd Signaal en Stedelijke Instrument Sluitende Aanpak zijn gekoppeld.
- Overeenstemming tussen partijen over wijzigingen in wet- en regelgeving.

Aanpak

- Stap 1: Het in kaart brengen van de precieze problemen
- Stap 2: Inventariseren van oplossingsrichtingen
- Stap 3: Keuze voor oplossingsrichting door het adoptieteam
- Stap 4: Realisatie van de gekozen oplossingsrichting door het adoptieteam